

7

2. listopadu 2007

ROČNÍK 17

V ČÍSLE:

Prof. M. Petřek byl nominován na ministerské ocenění • Příležitosti pro mladé progresivní firmy je Podnikatelský inkubátor • 1 000 zaregistrovaných na Portálu absolventů

V rámci Týdne italského jazyka uvedla 23.10. v Divadelním sále UC UP italská skupina Palcoscenico z Cividale del Friuli divadelní koláž nazvanou „Le voci della liberta“/„Hlasy svobody“, inspirovanou událostmi, jež zasáhly Československo v srpnu 1968. Akci pořádala italská sekce Katedry romanistiky FF UP pod záštitou Konzulátu ČR v Udine, Českého kulturního kroužku a UP.

-red-, foto -tj- ▶

V prestižním časopise Science se poprvé prosadil olomoucký vědec

■ Velký úspěch zaznamenal tento měsíc olomoucký ornitolog prof. S. Bureš, jehož článek se objevil v říjnovém čísle prestižního přírodovědného amerického časopisu *Science*. Vedoucí Katedry zoologie a ornitologické laboratoře PŘF je prvním vědcem v historii UP, který je podepsán jako spoluautor pod článkem v tomto uznávaném periodiku. Prof. Bureš, který celý svůj profesní život zasvětil studiu ptáků, do *Science* pronikl s materiálem o výsledcích křížení lejsků bělokříkých a černohlavých. Zdůrazňuje, že sám by to nedokázal. Na výzkumu spolupracoval s kolegy z Velké Británie, Nizozemí, Švédska, Finska a Norska. A také s amatérským ornitologem M. Králem z Dlouhé Loučky na Uničovsku, který byl neocenitelným pomocníkem zejména při práci v terénu.

Schengen: Aktuální informace o dopadech jeho rozšíření pro studenty UP

■ Česká republika prošla posledním testem, který hodnotil její připravenost ke vstupu do Schengenského prostoru. Jaké změny a dopady rozšíření Schengenu přinese občanům ČR, konkrétně na Olomoucku? Na tyto i jiné dotazy odpovídali 23. 10. studentům UP v jedné z učeben Filozofické fakulty Mgr. P. Mück z MV ČR a Mgr. et. Mgr. A. Kusz z Katedry politologie a evropských studií FF UP.

Co tedy rozšíření Schengenu přinese občanům ČR? Především volný pohyb v rámci prostoru dvaceti čtyř evropských zemí, zrušení kontrol osob na společných hranicích, a tím

Vědci zjišťovali, zda u samic obou druhů, nebo kříženců rozhoduje o výběru budoucího partnera genetická informace, nebo vtištění obrazu potenciálního otce, který samičky vychoval. Ornitologové analyzovali dlouhodobé údaje o hnízdění lejsků a experimentálně vyměňovali mláďata mezi druhy. Zjistili, že samičky vylíhlé v cizím hnízdě, které vyrůstaly s otčím, si v dospělosti přesto vybraly partnera stejného genetického druhu. *Nositel informace volby partnera po genetickém otci je Z chromozom, přenášený na dceru. Výsledek přispívá k pochopení vytváření druhů a bariér, které zabráňují křížení mezi nimi*, podotkl prof. Bureš.

Dokončení na str. 5

Akademická obec PF bude vybírat z pěti uchazečů o post děkana

■ Prof. M. Hrušáková, CSc., doc. N. Šišková, Ph.D., doc. V. Fiala, CSc., JUDr. P. Langer, Ph.D., a JUDr. L. Michna, Ph.D., LL.M. – tak vypadá kandidátní listina pro volbu kandidáta na děkana Právnické fakulty UP. Jak uvedla předsedkyně volební komise JUDr. V. Tomoszková, z šestnácti navržených osob právě těchto pět souhlasilo s kandidaturou a do 5. 10. předloží akademické obci PF své volební programy. Jejich veřejná prezentace je předběžně plánována na 13. 11.

Volba děkana PF, která se uskuteční 21. 11., bude již druhým pokusem o vytvoření nového vedení fakulty pro funkční období 2007–2011. V červnu 2007 navrhl Akademický senát PF UP za kandidáta na děkana PF UP Mgr. I. Benedu, rektor UP se však v závěru srpna rozhodl jej do funkce nejmenovat (viz ŽUP 16/č. 31). Nové volby kandidáta na děkana PF UP vyhlásil Akademický senát PF na svém mimořádném zasedání 17. 9.

Dočasným výkonem pravomocí děkana PF UP pověřil rektor UP JUDr. M. Bartoně, Ph.D., dosavadního proděkana pro studijní a pedagogické záležitosti, a to od 1. 11. 2007 do doby jmenování děkana fakulty. Funkční období děkana JUDr. Mag. Iur. M. Malacký, Ph.D., skončilo 31. 10. 2007.

-mav-

Rektor UP si dovoluje pozvat na čtrnáctou přednášku z cyklu **Výročních přednášek k počtí J. L. Fischera**, prvního rektora obnovené olomoucké univerzity, jejichž tradice byla založena v roce 1994, ke 100. výročí narození J. L. Fischera. Vědecká rada Univerzity Palackého poctila svým výběrem **prof. PhDr. Janu Nechutovou, CSc.**, profesorku Masarykovy univerzity. Přednáška s názvem **Otcové synům. Latinská kontinuita západu** pronese na slavnostním zasedání vědeckých rad UP v úterý **6. 11. 2007** v 11 hodin v Arcibiskupském paláci (Wurmova 9).

S použitím www.euroskop.cz/schengen zpracovala M. Hronová, foto -tj-

Klub Evropanů Olomouckého kraje
zve na panelovou diskusi s

**PhDr. V. Špidlou, eurokomisařem
a bývalým předsedou vlády ČR,
prof. J. Jařabem, emeritním rektorem UP
a dalšími panelisty na téma**

Myšlenka Evropy.

Panelová diskuse se uskuteční
**9. 11. 2007 od 14.30 hod. v prostorách
Kaple Božího Těla Uměleckého centra UP.**

Filozofická fakulta UP
zve zaměstnance i studenty
**ve dnech 22.–23. 11. do Uměleckého centra UP
na**

**Festival vzdělávání dospělých
AEDUCA 2007.**

Součástí festivalu budou odborné konference,
veletrh vzdělávacích institucí a souvisejících služeb,
prezentace projektů rozvoje lidských zdrojů, přehlídka
rozhlasových a televizních vzdělávacích programů.
Další informace najdete na www.aeduca.cz.

Eurocentrum Olomouc ve spolupráci s Katedrou
politologie a evropských studií FF UP zvu na
**debatu s poslancem PS PČR O. Liškou
a J. Závěšickým z IIPS MU v Brně
na téma**

**Evropská bezpečnost a zájmy ČR:
role NATO, EU a USA na případu
radarové základny v ČR**

v pondělí **5. 11. od 17 hod. v uč. č. 224
na Katedře politologie (Křížkovského 12).**

Katedra speciální pedagogiky PdF UP
pořádá **21. 11. od 9 hod v aule PdF UP
konferenci**

**Přístup k osobám se specifickými
potřebami v zemích EU z pohledu
vzdělávání dospělých.**

Konference navazuje na předchozí semináře, kte-
ré se zabývaly základními speciálněpedagogickými
systémy a poradenstvím pro osoby se specifickými
vzdělávacími potřebami ve státech EU. Jednotlivé pří-
spěvky zúročují výzkumnou práci Katedry speciální
pedagogiky v rámci projektu GA ČR „Harmonizace
přístupů k osobám se specifickými potřebami v kon-
textu členství ČR v EU“.

**Zkušební přístup
do Kluwer Competition Law**

Univerzita Palackého má **do 6. 11. 2007** přístup do
Kluwer Competition Law. Jde o databázi plných textů
právních dokumentů, komentářů a analýz. Databázi
najdete na adrese: <http://www.kluwercompetitionlaw.com>.
Pokud chcete pracovat v plném režimu, je nutno
do databáze vstoupit pod uživatelským jménem a hes-
lem, které je k dispozici v KUP – email: bis@upol.cz,
tel. 1744 nebo 1722.

Olomoucká pobočka Jazykovědného sdružení ČR
zve na přednášku

**Slovensko-maďarsko-nemecký prirodzený
a intencionální trilingvismus na příklade
dvou trilingválních sester,**

kteřou prosloví

doc. Jozef Pállay (Univerzita v Lublani).

Přednáška se koná **6. 11. 2007 v 16.45 hod.
v multimediální učebně Katedry bohemistiky
FF UP (Křížkovského 10).**

Úvodní slovo: prof. M. Komárek, DrSc.
Hosté vítáni.

Prof. M. Petřek byl nominován na ministerské ocenění

■ Prof. M. Petřek, zástupce přednosty pro výuku na
Ústavu imunologie LF UP a vedoucí Laboratoře imu-
nogenomiky a proteomiky, byl nominován na letošní
*Cenu ministra školství, mládeže a tělovýchovy za
výzkum*. Za nominaci stojí především jeho dlouho-
letá aktivita v oblasti výzkumu plicních onemocnění,
zejména sarkoidózy. Ta je jednou z největších záhad
v plicní medicíně. Lékaři vlastně dosud nevědí, proč
nemoc vzniká.

*Je to onemocnění, které postihuje organismus
systémově. To znamená, že nemusí postihovat jen
plic, které jsou jeho nejčastější lokalizací. Bývá také
diagnostikována sarkoidóza srdce, nervového systé-
mu, kloubů apod. Sarkoidózou jsem se na Ústavu imu-
nologie LF UP a FNO začal zabývat z podnětu pneumo-
loga prof. V. Kolka nejprve z diagnostického hlediska
a později se, i díky spolupráci s kolegy v Londýně, tato
práce rozšířila do oblastí výzkumu,* řekl prof. Petřek.
Olomouckým vědcům se pod jeho vedením podařilo
proniknout do molekulárních mechanismů putování
bílých krvinek z krve do plic a také poodhalit úlohu
některých genů, jež mají vliv na závažnost tohoto
onemocnění. V loňském roce zaujal Petřekův tým svě-
tovou lékařskou veřejnost, když jako první v předním
odborném časopise *American Journal of Respiratory
and Critical Medicine* oznámil, že se podařilo rozšířit
část profilu bílkovin, který určuje, jakým směrem
se bude rozvíjet plicní zánět u sarkoidózy (viz také

ŽUP 15/č. 28 a 16/ č. 3). Také dřívější Petřekovy práce
o imunologii sarkoidózy obsahovaly prioritní výsledky,
kterým byl např. v *European Respiratory Journal* vě-
nován redakční úvodník.

V současné době se Petřekův tým věnuje dalšímu
závažnému onemocnění – plicní fibróze, jejíž výskyt
v populaci má rostoucí tendenci. Aktivita prof. Petř-
ka ale nekončí u výzkumu onemocnění plic; promítá
imunologii a imunogenetiku do výzkumu společensky
závažných chorob – hematologických malignit, ast-
matu, aterosklerózy koronárních cév apod. Aktuální
projekty Petřekova týmu, financované ze zdrojů GA ČR,
IGA MZ ČR a MŠMT, jsou založeny na široké interdis-
ciplinární spolupráci nejen s klinikami v Olomouci, ale
i pracovišti v Brně, Praze, Jeně či Londýně.

Díky příspěvku k poznání mechanismu nemoci
a také s ohledem na možné praktické uplatnění při
vývoji nových diagnostických a léčebných postupů
vyvolává výzkum prof. Petřka odezvu v zahraničí, jeho
práce byly citovány v prestižních časopisech, např.
v *Nature Genetics, Current Genomics* nebo *Current
Drug Targets*.

*Svou činností realizuje profesor Petřek moderní
pojetí biomedicínského výzkumu v praxi, a podílí se
tak na rozvoji UP jako tzv. „research university“, zvy-
šuje prestiž UP, ale i české lékařské vědy v zahraničí,*
 uvedl rektor UP prof. L. Dvořák.

-rp-

Letošním nositelem ceny Česká hlava se stal prof. A. Holý

■ *Národní cena Česká hlava* je nejvyšším
vědeckým vyznamenáním v republice. Vláda jí
uděluje vědci s mimořádnými celoživotními
výsledky. O letošním vítězi – prof. A. Holém –
rozhodla česká vláda 22. 10. Prof. A. Holý patří
mezi světové kapacity zabývající se výzkumem
nových léčiv. Mezi jeho největší úspěchy patří
vývoj léků, které pomáhají pacientům s nemocí
AIDS; z jeho laboratoře pochází rovněž velmi
účinný lék na léčbu hepatitidy typu B.

Ocenění Česká hlava pro nejvýznamnější
osobnosti české vědy a techniky uděluje vlá-
da na základě doporučení Rady pro výzkum
a vývoj již pět let. *Je to jediná vědecká soutěž,
která probíhá na základě nominací. Cena je
udělována za celoživotní dílo,* uvedl vedoucí

projektu V. Marek. Prof. Holého na cenu no-
minoval Ústav organické chemie a biochemie
AV ČR, na kterém od roku 1963 působí.

Katedra organické chemie PŘF UP s profes-
rem Holým již delší dobu spolupracuje, jak na
pedagogické, tak i vědecké úrovni. Prof. Holý
každoročně přednáší pro naše studenty předmět
Bioorganická chemie, který je zaměřený
na objasnění přípravy a účinku různých léčiv.
Pod záštitou katedry vydal monografii na toto
téma s názvem *Principy bioorganické chemie
ve vývoji antivirotik a cytostatik*. Ve vědecké
oblasti se pak spolupracuje katedry s prof. Ho-
lým orientuje na vývoj sloučenin s antivirální
aktivitou.

-jlt-, -red-

Děti hledaly i „ztraceného“ kamaráda

■ *Co je to mapa, co na ni patří a jak vlastně vzniká? I to se
dovzdělala stovka dětí v rámci svého studia na Univerzitě dětského
věku na své první přednášce na téma „Svět na dlaní“.* Atraktivní
vyučování hravou formou se uskutečnilo ve středu 24. 10. v rámci
projektu PŘF UP „Medializace vědy“ (MedVěd) v prostorách olo-
mouckého Moravského divadla. První přednášku přitom pro děti
připravili učitelé a studenti Katedry geoinformatiky.

Děti se nejprve seznámily s teorií, tedy co je to kartografie,
čím se zabývá, co je to vlastně mapa a jak se tvoří. Poté si vytvo-
řily svou vlastní mentální mapu Horního náměstí v Olomouci, aby
zbloudilé cikánce (H. Kiliánová) a hanácké panímámě (Z. Dobešo-
vá) usnadnily cestu k orloji. Aby však věděly, že vyhotovit správnou
mapu není tak snadné, museli vybraní dobrovolníci z řad mladých studentů rozřídit rozdané obrázky podle toho, co
na mapu patří, a co nikoliv. Nenechaly se přitom vůbec zmást škodolibými nášetpávači, kteří radili špatnou odpověď.
Nejvíce radosti však vzbudila hra s balónky. „Protože je Země kulatá, máte místo papíru balónek. A úkolem pro ty
starší z vás je nakreslit na něj Českou republiku. Ti mladší pak nakreslí znak pro kytičku, který by zakreslili na mapu,“
uvedl zábavný úkol režisér představení V. Pečanec. Zahájil tak několikaminutový jásot doprovázející realizaci úkolu.
A protože by to nebyly děti, aby nevymyslely nějakou lotovinu, nakreslili mnozí na balónek kromě hranic naší republiky i
různá strašidla, za která by se nemuseli stydět ani koledníci při Halloweenu. Jen těžko se pak vracely s pozorností
k poslednímu úkolu. „Ztratilo se nám dítě, musíte nám pomoci jej najít,“ příběh na pódiu skoro dokonaly četníci. Mladí
studenti dostali do skupinek mapu a museli pátrat po osudu ztraceného kamaráda. Navigování pouhým popisem cesty
pak na balónek hledali, kam nedobrovolný pocestný šel a kde je mu konec. Všichni nakonec našli ztraceného kamaráda
v Černém lese, a pátrání tak díky šikovným pomocníkům dopadlo dobře. Za odměnu se pak studenti mohli podívat
na některé významné objekty v olomouckém regionu z ptáčích perspektivy. Nejedné dospělé účastníky přednášky pak byl
překvapen znalostmi a vědomostmi studentů, kteří téměř neomylně všechny objekty poznali.

Atraktivní a zábavnou formou tak účastníci Univerzity dětského věku splnili své studijní povinnosti dané první
přednáškou a dostali zápis do indexu. Kromě podpisu si však odnesli spoustu krásných zážitků a také mnoho nových
informací.

Text a foto A. Vondráková, studentka Katedry geoinformatiky PŘF UP

Barevný svět hudby s překvapením

■ Ve středu 24. 10. se uskutečnila na Katedře hudební výchovy v Uměleckém centru UP velmi zajímavá akce.

Premiérově se zde uskutečnila přednáška a workshop J. Pavlice. Do posledního místečka studenty zaplněný sborový sál se stal prostorem pro předvedení celé škály instrumentálních i pěveckých možností, které využívá na svých koncertech známý skladatel a primáš cimbálové muziky *Hradíšťan* – housle, elektrické housle, niněra, trumšajť, grumle... Při ukázkách byl citlivě kombinován záznam s živými vstupy. Pozvánka slibovala návštěvníkům možná i překvapení, a to se určitě povedlo. Pavlica v těchto dnech hledá námět na nový hudební projekt. Po společně natočených CD s japonskou nebo jihoafrickou hudbou (*Svitání, Mys dobré naděje*) se rýsuje možná další spolupráce. Tím překvapením byl německý, původně klasicky školený operní pěvec, dnes multiinstrumentalista, hráč na různé exotické lidové nástroje a specialista na alikvotní zpěv z Čách – W. Saus (www.oberton.org). Druhá část setkání se odehrála ve formě anglicky moderovaného workshopu. Posлуhači nejprve fascinovaně sledovali předváděné ukázky dvouhlasého alikvotního zpěvu. Potom byli nenáhlivě vtázeni

do produkce tohoto německého Bobby Mc Ferrina, který zaujal přítomné melodickými i rytmickými variantami, jež nabízí lidské tělo. Když ještě přidál ukázky s využitím hry na nástroje indické, čínské, japonské či vietnamské provenience, nechtěli návštěvníci, aby končil. S oběma hosty se loučil sál dlouhotrvajícím potleskem.

Z celé přednášky, workshopu i následné diskuse vyplynulo, že studenti (nejen hudebních oborů) by se rádi i v budoucnu účastnili na obdobných akcích s těmito i jinými osobnostmi české a evropské hudební scény. Všem potenciálním zájemcům můžeme přislíbit, že pokud se podaří získat alespoň minimální finanční prostředky, mohou se těšit na další taková tvůrčí setkání. Tím nejbližším by mohl být na jaře 2008 workshop s vůdčím představitelem vokální skupiny 4TET – J. Škopíkem.

Doc. P. Režný, Ph.D., foto auto

Motto: Spolupráce přináší rozvoj a úspěch

■ Za podpory významných institucí Olomouckého kraje proběhla 22. 10. v Regionálním centru Olomouc pod názvem *Partnerství pro rozvoj Olomouckého kraje* konference, jejímž hlavním cílem bylo přispět ke vzájemné informovanosti o stavu a potenciálu hospodářské spolupráce v rámci regionu. Setkání představitelů kraje a města, politické, odborné a podnikatelské reprezentace, vysokých škol a dalších institucí se zúčastnil mj. i rektor UP prof. L. Dvořák.

-red-, foto -tj

Výstava ke staré ruské literatuře

■ Olomoucká Katedra slavistiky FF je spolu s Slovanskou knihovnou a Ústavem slavistických studií UK spoluorganizátorkou výstavy *Svrchovaný Pán Novgorod Veliký*. Její vernisáž proběhla 2. 10. za přítomnosti spoluautorů výstavy dr. J. Komendová (olomoucká slavistika) a předních odborníků na starou ruskou literaturu. Zahájení výstavy bylo spojeno s uvedením českého překladu knihy známého ruského archeologa V. L. Janina. Jeho kniha *Středověký Novgorod v nápisech na březové kůře* je zajímavá především autentičností záznamů středověkého všedního dne, které nebyly psány s uměleckou ambicí. Především je udivující, že dochované texty na březové kůře překvaly staletí ve věčně umrzlé ruské zemi a staly se dnes svědectvím o světě z jiného břehu a hlasem jakoby z jiného času a prostoru. Překladatelka Janinovy rozsáhlé studie dr. J. Komendová v tomto týdnu představila knihu v Olomouci. Zdá se, že bádání o staré ruské kultuře začíná prožívat novou renesanci.

Výstava ve Slovanské knihovně Národní knihovny v Praze potrvá do 23. 11.

Doc. Z. Pechal, Katedra slavistiky FF UP

Inovace výuky na Katedře žurnalistiky FF UP

■ Cyklus přednášek *Média dnes – aktuální otázky médií* odstartoval ve Freskovém sále na Katedře žurnalistiky FF UP v úterý 16. 10. Stalo se tak v rámci projektu nazvaného „Inovace studijního programu žurnalistika s ohledem na aktuální stav informační společnosti, digitalizaci mediální sféry a rozvoj mediální gramotnosti“, který spolufinancuje Evropský sociální fond a státní rozpočet České republiky.

Úvodní přednášku na téma „Internetová žurnalistika (z)mění svět médií“ proslavil J. Unger, jeden ze zakladatelů a nyní šéfredaktor zpravodajského serveru *Aktuálně.cz*. Na začátku svého projevu seznámil posluchače s historií žurnalistiky a poté shrnul vznik a vývoj internetového deníku *Aktuálně.cz*. Dále poukázal na hlavní přednosti tohoto projektu a na jeho postavení na českém trhu.

Dalším z přednášejících v rámci cyklu byl 23. 10. ředitel zpravodajství České televize Z. Šámal, který hovořil o současném televizním zpravodajství se zaměřením na veřejnoprávní vysílání.

Cílem projektu je postupně inovovat bakalářské studium žurnalistiky tak, aby co nejvíc odráželo současné trendy v tuzemských médiích. S projektem je úzce svázán nový akreditační program bakalářského studia, který jednotlivé aktivity projektu dále rozvíjí –

zejména prohlubuje žurnalistické profesní i tématické specializace a je úzce provázán s praxí, říká P. Orság, vedoucí Katedry žurnalistiky a jeden ze spoluautorů vzdělávacího programu. K celkovému zefektivnění současné výuky slouží jak přednášky s osobnostmi zabývajícími se mediální problematikou, tak série praktických workshopů, které byly zahájeny v zimním semestru. V jejich rámci profesionálové studentům zprostředkovávají kontakt s aktuální podobou praktické tuzemské žurnalistiky. Součástí projektu ESF je i vybudování technického zázemí, zejména multimediálního studia, kde si studenti budou moci v praxi zkoušet tvorbu mediálních komunikátů v rámci jednotlivých žurnalistických specializací.

Praktické části projektu jsou zaměřené především na využití nových technologií v žurnalistice. Díky spolupráci s konkrétními mediálními institucemi projekt umožňuje získání praxe již během studia a tím zvyšuje cenu budoucích absolventů na trhu práce.

Poslední přednáškou měsíce října provedl posluchače FF sociolog médií J. Volek z FSS MU Brno. Téma jeho přednášky znělo *Proměny televizního publika v éře digitalizace*.

L. Chalánková, M. Bobek

Mgr. M. Syrovátka působí na nově vzniklé Katedře rozvojových studií PřF UP. Nedávno zvítězil v soutěži o *Cenu Josefa Vavrouška* vyhlášené Fakultou sociálních věd Univerzity Karlovy*. Se svou magisterskou prací *Agregované ukazatele v ekologické ekonomii* byl nejlepší v dané kategorii. Před časem ji obhájil na Fakultě humanitních studií UK a poté začal působit na Univerzitě Palackého. Autoři oceněných prací, hodnocených také v kategoriích bakalářské a disertační práce, si ceny převzali 20. 9. ve Velké aule Karolina UK. Při této příležitosti jsme se Mgr. M. Syrovátkou zeptali:

Co je obsahem vaší vítězné práce o agregovaných ukazatelích v ekologické ekonomii?

Účelem ukazatelů je něco měřit, něco vypovídat o světě. Moje práce analyzovala a zhodnotila tři souhrnné alternativní ukazatele, které byly v posledních dvaceti letech vytvořeny k posuzování udržitelnosti a kvality lidského života. Hlavním společným znakem těchto tří ukazatelů je to, že se snaží agregovat mnoho skutečností, často vyjadřovaných v rozdílných veličinách, do jednoho čísla. Například tzv. index lidského rozvoje se skládá mj. z očekávané délky života vyjádřené v letech a z hrubého domácího produktu na osobu vyjádřené v dolarech, a proto se oba ukazatele musejí převést na společné měřítko. V tomto případě jde o nejspousové roky či dolary, ale pouze škála od nuly do jedné, na kterou se podle vypočtené úrovně lidského rozvoje zařadí všechny země, pro které je tento ukazatel počítán.

Zastávím se u jednoho z těchto ukazatelů – ekologické stopy – a nastíním možné interpretace jeho výsledků, ale také to, jak jsou tyto výsledky závislé na metodice výpočtu. Ekologická stopa se snaží kvantifikovat využívání přírodních zdrojů a propadů člověkem (schopnosti přírody absorbovat lidské odpady) a převést je na jednotku plochy. Například podle jedné organizace, která se výpočty ekologické stopy zabývá, spotřebovává průměrný občan ČR takové množství přírodních zdrojů a propadů, pro které by bylo třeba 4,9 globálních hektarů (v těchto jednotkách se ekologická stopa počítá, vysvětlení odlišnosti od normálních hektarů by bylo složitější). Nicméně na území ČR je k dispozici pouze 2,6 globálního hektaru na osobu, tedy podstatně méně. Pokud jsou tyto výsledky správné, pak průměrný občan České republiky využívá více zdrojů i propadů, než je naše území schopno poskytnout.

Na základě těchto výsledků může někdo argumentovat, že tento způsob využívání přírody není dlouhodobě udržitelný, a zároveň nabádat ke snížení populace nebo snížení spotřeby na osobu (popř. ke zvýšení technologického pokroku, který může tyto faktory kompenzovat). Jiný člověk může zase tvrdit, že tento způsob hospodaření s přírodními zdroji a propady nemusí být v globálním měřítku neudržitelný, protože mohou existovat jiné země, které naopak využívají méně zdrojů a propadů, než poskytují jejich území. Další člověk pak může zpochybňovat výsledky ekologické stopy z důvodů metodických. Metodika ekologické stopy není zdaleka tak ustálená jako například výpočet hrubého domácího produktu země. Kdybychom současnou metodiku ekologické stopy pozměnili, mělo by to samozřejmě vliv i na konečné výsledky.

Cílem mé diplomové práce bylo zhodnotit tyto ukazatele, ukázat jejich silné a slabé stránky, možnosti jejich využití, případně navrhnout možné změny metodiky.

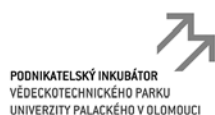
Příprava -map-

* Cena J. Vavrouška FSV UK je udělena bakalářským, magisterským a disertačním pracím, které jsou zaměřeny na problematiku vztahu přírody, společnosti a kultury. Navazuje na odkaz J. Vavrouška, ministra životního prostředí na začátku 90. let. Cenu uděluje FSV UK, není však vymezena pouze studentům této fakulty.

Žurnál UP opět také online

Od prvního čísla nového ročníku můžete Žurnál UP opět číst nejen v jeho tištěné podobě, ale také v elektronické verzi jako Žurnál UP online. Jeho adresa je www.zurnal.upol.cz.

Příležitosti pro mladé progresivní firmy je Podnikatelský inkubátor

Podnikatelský inkubátor Vědecko-technického parku UP je správným místem pro ty studenty a zaměstnance UP, kteří uvažují o vlastním podnikání. Nabízí jim bezplatné úvodní konzultace. Je však především místem určeným začínajícím firmám v progresivních odvětvích, jímž do reálného světa podnikání nabízí pomoc při převádění podnikatelského záměru či myšlenky, které jsou většinou pouze „v hlavách“ tvůrců. S reklamní kampaní *Přijďte růst k nám* zahájil Podnikatelský inkubátor VTP UP ostrý provoz v červenci. Podle slov jeho vedoucího Ing. J. Herinka dnes skutečně nic nebrání náboru z řad firem, studentů a zaměstnanců UP.

Lukrativní služby aneb Přijďte k nám růst
V moderních kancelářských prostorách vybavených nábytkem může firma získat nejen nájem za poloviční cenu, ale i kvalitní kancelářské a poradenské zázemí. Tým konzultantů již dnes nabízí pomoc s rozjezdem podnikání – s tvorbou podnikatelského plánu, vyřízením formalit při zakládání firmy, se získáním dotačních a jiných finančních prostředků – za zvýhodněných podmínek nebo zcela zdarma. V rozmanité nabídce služeb je podstatné zmínit i přístup k zajímavým kontaktům, informacím, laboratořím.

Jak uvedl Ing. J. Herinek, konzultanti jsou připraveni být k dispozici firmám po celou dobu pobytu v inkubátoru. Mj. nabízejí i spolupráci jak při tvorbě strategických či marketingových plánů, tak i při náboru zaměstnanců. Rozmanitá škála služeb má však své omezení. Na nájem v Podnikatelském inkubátoru totiž nemá nárok jakákoliv firma – inkubátor se specializuje na podporu firem v oblasti biotechnologií, nanotechnologií nebo softwarových produktů.

Nájemní smlouva na jeden rok se souhlasem Rady projektu

O přijetí do Podnikatelského inkubátoru rozhoduje Rada projektu, která je složena z konzultantů Vědecko-technického parku UP, zástupců Univerzity Palackého, statutárního města Olomouce a Krajského úřadu Olomouckého kraje. Tedy teprve poté, kdy se jmenování vyjádří souhlasně, může být sjednána nájemní smlouva na dobu jednoho roku (s možností prodloužení maximálně na 3–5 let). *Snažíme se o soustavné navazování kontaktů nejen v rámci České republiky, ale i v zahraničí. Na konci července jsme např. podnikli cestu na sever Itálie, jejímž cílem bylo získat informace o činnosti vědecko-technických parků a navázat potřebné osobní kontakty. Musím říci, že bylo potěšitelné, když jsem zjistil, že v parcích podobné velikosti, jako je ten Univerzity Palackého, postupují v činnostech podobně, komentoval situaci Ing. J. Herinek a doplnil: Tamější parky poskytují podobné služby jako ty v České republice. Zcela jiné je však jejich financování. V České republice jsou většinou dotovány ze strukturálních fondů Evropské unie, v severní Itálii je donátorem především regionální vláda, která tyto aktivity podporuje. Například ve Vědecko-technickém parku v Udine – „Friuli Innovazione – centro di ricerca e trasferimento tecnologico“, je zakladatelem 15 regionálních partnerů (včetně Univerzity Udine). Park je financován ze 65–70% prostředky z regionu. Tento VTP je svými prioritami velice podobný prioritám VTP UP – nové materiály, biotechnologie (především rostlinná), chemie a v současné době buduje podnikatelský inkubátor. Další naši zastávky,*

na níž bych rád upozornil, byl největší vědecko-technický park v Itálii – AREA Science Park v Terstu. Stejně jako VTP v Udine i tento park je plně obsazen a nestačí pokrývat zájem firem. Svým zaměřením se specializuje na přírodní vědy (rostlinná biotechnologie), biomedicínu (vakcíny, diagnostika, biomedicínské technologie), materiálovou technologii (nanomateriály, komposita, materiálovou analýzu), informační technologie, energetiku a ekologii (nové zdroje energie) a poskytuje poradenské a konzultační

služby. Cestu jsme ukončili návštěvou Vědecko-technického parku AGEMONT, jenž se nachází v Amaru, v horské oblasti severní Itálie. Zajímavostí je, že tento park je přímo zaměřen na pomoc firmám z horské oblasti. Má vybavení pro vzdělávací akce, konference, poskytuje výhodný nájem a zajišťuje společný marketing firem ve VTP. Uvedený park je součástí sítě vědecko-technických parků Euronet.exe (sdružuje 13 parků z Itálie, Slovinska, Chorvatska a Černé Hory). Podle slov Ing. J. Herinka by se VTP UP za Českou republiku rád k této iniciativě připojil. Ve všech parcích jsme diskutovali o možnostech spolupráce na mezinárodních projektech. Jako velmi vhodné se např. jevílo využití programu INTERREG, který již byl řešen italskými kolegy několikrát, sdělil týdeníku UP Ing. J. Herinek závěrem.

Více na www.prijderustknam.cz; www.vtpup.cz.
Připravila M. Hronová, foto archiv VTP UP

Jubileja

Blahopřejeme!

Prof. P. Anzenbacher (na snímku nahoře), pověřený přednostou Ústavu farmakologie LF UP, obdržel 24. 10. při příležitosti životního jubilea zlatou medaili Za zásluhy o rozvoj UP. Prof. Anzenbacher je výraznou osobností v oboru Farmakologie, podílí se na organizaci farmakologických sjezdů, vychovává řadu doktorandů a nemalou měrou přispěl k tomu, že Ústav farmakologie má dnes pevné postavení mezi farmakologickými ústavami ostatních lékařských fakult.

Bronzové medaile Za zásluhy o rozvoj UP obdrželi téhož dne při stejné příležitosti **doc. V. Karásková, CSc.**, a **doc. M. Janura, Dr.** Oba působí na Fakultě tělesné kultury UP; doc. Karásková na Katedře aplikovaných pohybových aktivit, kterou – mimo další aktivity – od roku 2003 vede; doc. Janura pak na Katedře biomechaniky a technické kybernetiky, kterou naopak do roku 2003 vedl a dnes působí jako proděkan FTK pro vědecko-badatelskou činnost a zahraniční vztahy. -map-, foto -tj-

ABSOLVENTI UP

1 000 zaregistrovaných na Portálu absolventů

Webová aplikace Portálu absolventů (<http://absolventi.upol.cz/>) byla poprvé veřejně prezentována na tiskové konferenci Univerzity Palackého 6. 6. 2006. Portál, který umožňuje absolventům „virtuálně“ se setkávat se svými spolužáky, dát o sobě vědět a zapojit se do diskuze, byl zprvu využíván jen sporadicky, ale brzy se dostal do povědomí akademické obce a dne 22. 10. 2007 se na něm zaregistroval tisíců účastníků. Je jim **MUDr. Pavel Navrátil, CSc.**, absolvent Lékařské fakulty UP z roku 1976. Položili jsme mu dvě otázky:

Jak jste se o existenci Portálu absolventů UP dozvěděli?
O Portálu jsem se dozvěděl spíše jen náhodně. Koresponduji i se spolužáky v zahraničí, udržujeme pravidelný kontakt prostřednictvím našeho staršího spolužáka Pepy Kaluse, díky jemuž existuje možnost ročních srazů v Boršicích vždy první sobotu v červnu.

Sledujete internetové stránky UP?
Stránky nyní pravidelně nesleduji, využívaly je moje děti, které už dostudovaly. Chtěl jsem dát na vědomí, že naše stránky i foto jsou spolu se seznamem celého ročníku na adrese <http://www.coms.cz/lfup>.

Ke svým odpovědím přiložil MUDr. P. Navrátil i prezentaci country kapely Hloučeláci.
PhDr. T. Hrbek, moderátor portálu

Transylvánský zápisník (V.)

Kastovnictví po Rumunsku a dole v dole

Rumunsko je poměrně rozvinutá, modernizující se a západním vlivům otevřená země. Mohlo by se tedy zdát, že titulček, který jsem zvolil, je poněkud matoucí. Opravdu existuje v Rumunsku kastovní systém? Mysleli jste si, že existuje pouze v Indii? A mysleli jste si, že pokud existuje v Rumunsku, pak ho nejspíš do země dávnych a udatných Dáků zavlekli příslušníci romského etnika? Pravda je však úplně jiná.

Ano, v Rumunsku existuje kastovnictví a podle mého názoru „za něj můžou“ peníze, Evropská unie, západní firmy a Západ jako takový. Dříve se rumunská společnost nejspíš dělila do tří politicko-ekonomických tříd. Na špičce pomyslné pyramidy stáli vysocí komunističtí představitelé včele s G. Dejem a posléze rodinou Ceaușescových. Pod nimi stáli ti, kteří vůdčí ideologii věřili či alespoň mlčeli, a pak se již pomyslně ocitáme na dně, kde se pohodlně usídlili či byli usazeni ti zbylí – nepřizpůsobivé protirežimní živly. Moderní rumunská „pluralitní demokratická společnost“ se podle mých poznatků dopracovala dokonce ke čtyřem stádiím. A o nich se dnes pokusím – jen velmi krátce – informovat.

Současný rumunský kastovní systém má ony čtyři stupně, ty však nelze vměstnat do pomyslné pyramidy. Jako všude i zde platí jednoduché pravidlo, které říká něco o tom, že peníze a místo na vrcholu mají zejména majitelé ostýchavých loktů, silného žaludku, dostatečně flexibilní se tvarující páteře a velmi často udržovači korektních politických vztahů. Do této skupiny patří jednak ti Rumuni, kteří pracují pro západní firmy, dokáží využít štědrosti spojené s evropským integračním boomem či prostě užívají a využívají svobody (tzv. rychlí střelci). Patří sem však také vrstva cikánských baronů, kteří dokázali postavit své bohatství nejen na businessu,

ale i účtě, již si vydobyli mezi svými. Ke skupině baronů se snaží přiblížit také specifická vrstva nejezdící v mercedesech a nehrající vysokou hru: jsou to ženy v tradičních krojích, s šátky na hlavě (starší ženy) či mašlemi vpletenými do copů (dívky) a muži s mohutnými plnovousy, libující si v černém slavnostním oblečení, černých naleštěných botách a pořádně velikých kloboucích. Tito se snaží žít specifickým druhem obchodu: snaží se prodávat – mj. i na tržištích – kožené bundy, ostatní oblečení, boty a jiné. Vše mají schováno v různých igelitkách, aby to nevypadalo příliš nápadně. Pro strážce pořádku je to zanedbatelná ilegální

činnost, která je nijak nevytvádí z rovnováhy. Tito prodejci navíc nikoho přehnaně neatakují a neokrádají, tudíž není moc proti čemu zasahovat. Druhou kastovní třídou je tzv. zlatý střed. Příslušníci této skupiny bydlí většinou v dost nevzhledných panelácích, jsou pyšní na to, že mají na Dacii (tedy spíš Renault) Logan, jezdí na výlety spojené s pověstnými rumunskými pikniky v přírodě a doufají, že i oni se budou mít díky bohatému Západu a Evropské unii dobře. Většina z nich pracuje pro stát, nebo jsou prostými zaměstnanci v pobočkách západních firem. Nemálo z nich sní o práci na Západě, aniž by si uvědomovali, že Západ právě přichází za nimi, hodlá tu investovat

▲ Odpočívající romské pouliční prodavačky na ústředním tržišti v Cluji

hlídá národa. Jsou to bezdomovci, od života zřackovaní jedinci nebo ti, kteří se od něj zřackovat nechali. Prostě ztroskotanci všeho druhu. Pravdou ovšem je, že za celý svůj dosavadní pobyt jsem potkal dva – slovy dva bezdomovce – a určitý počet pochybných živlů srocujících se – stejně jako v Olomouci – v okolí zdejšího hlavního vlakového nádraží.

Z toho vyplývá i následující: v Rumunsku je celkem bezpečno. Tedy otázky kladené mi před odjezdem (Jsi očkován proti kousnutí toulavým psem? A jak se těšíš na nějaké to loupežné přepadení?) skutečně nejsou opodstatněné. K tématu osobní bezpečnosti se váže jeden veselý dotaz a veselá odpověď: Moje spolužačka, která komunikuje se svými rodiči v domovině pomocí ICQ, byla svým otcem dotázána, zda se cítí v Cluji bezpečně a jak jsou v rumunských poměrech „aktivní místní Romové“. Lakonicky mu odpověděla, že se tu cítí bezpečněji než v situaci, kdy „vytáhne paty“ ze svého domova (bydlí na jednom kouzelném živém sídlišti). To jen tak pro dokreslení situace, i když přiznávám, že my – návštěvníci – ji můžeme vidět jinak než místní.

Tolik snad ke kastovnictví po Rumunsku z mého – tedy subjektivního – pohledu. A co příště? Myslím, že dojde na výlet do Turdy...
F. Jemelka ve spolupráci s M. Hronovou,
foto M. Fingerová

F. Jemelka ve spolupráci s M. Hronovou,
foto M. Fingerová

F. Jemelka ve spolupráci s M. Hronovou,
foto M. Fingerová

V prestižním časopise...

Dokončení ze str. 1

A jak se dá prosadit v těžké konkurenci a dostat se do prestižního média? V první řadě musí být vědec platným členem špičkového multioborového týmu. Se mnou spolupracovali genetici, ornitologové, statistici, molekulární biologové či odborníci na modelování. Dále je za článkem pět let pečlivé, často úmorné práce a taky trochu štěstí, vysvětlil prof. S. Bureš. Děkan PíF UP prof. J. Ševčík úspěch kolegy oceňuje: Je to přínos pro obor, pro fakultu i univerzitu. Doufám, že v budoucnu se jména našich vědců budou objevovat v prestižních periodických častěji, konstatoval. Prof. S. Bureš se se studiem o lejských prosadil již dvakrát do časopisu *Nature*, který se spolu se *Science* počítá mezi absolutní světovou špičku v oblasti přírodních věd.

-pv-

STAŇ SE SOUČÁSTÍ
NAŠEHO TÝMU!

K operaci srdce jsou potřeba dva kardiologové, jeden anesteziolog, dvě sálové sestry a ..... krev od 5 dárců.

Doplňte náš tým. Darujte krev nemocným a pomozte zachránit ty, jejichž život je v ohrožení.

Nabízíme profesionální přístup, příjemné prostředí, moderní technické vybavení, bezplatné parkování v areálu FNO v den odběru, občerstvení.

USB PRO STUDENTY-PRVODÁRCE

Po předložení indexu od nás každý studující prvodárců dostane dárek.

Transfúzní oddělení Fakultní nemocnice Olomouc

tel.: 588 442 236, 588 442 272, e-mail: to@fnol.cz

Více informací najdete na www.fnol.cz.

Rektoři olomoucké univerzity v letech 1573–1860

51. FRIDL (Friedel, Friedl) Sebastianus (Šebestián), S.J., Phil. Dr., Theol. Dr. (* 8. 1. 1688 Chornice u Jevíčka – † 30. 9. 1748 Olomouc), rektor od 30. 10. 1746 do 30. 9. 1748

(I) Když dne 10. října 1743 ukončil své působení v úřadě rektora olomoucké koleje a univerzity Tovaryšstva Ježíšova P. Jan Klausal, zaujal jeho místo dne 22. října téhož roku P. Jan Roller, jenž stál v čele těchto institucí již od 12. prosince 1726 do 2. ledna 1730 a svůj druhý olomoucký rektorát ukončil 30. října 1746 (viz *Žurnál UP*, 16. č. 20, s. 7). Rollerovým nástupcem se téhož dne stal P. Šebestián Fridl, narozený 8. ledna 1688 v Chornicích u Jevíčka. Patřil zřejmě k německému etniku, ostatně v této obci Němci značně převažovali – podle *Ottova Slovníku naučného* žilo roku 1890 v Chornicích (něm. Kornitz) ve 143 domech 48 obyvatel národnosti české, 969 obyvatel národnosti německé a čtyři obyvatelé jiné národnosti. O Friedlových gymnaziálních studiích zatím nejsme informováni, víme pouze, že do Tovaryšstva Ježíšova vstoupil během studia na pražské filozofické fakultě, a to dne 22. října 1706. V následujících dvou letech se připravoval v brněnském noviciátu k působení v jezuitském řádu, aprobaci pro výuku na nižších jezuitských školách získal 23. října 1708 v klementinské jezuitské koleji na Starém Městě Pražském. Svou učitelskou dráhu zahájil roku 1709 na klementinském gymnáziu jak profesor principie a syntaxe (1. a 4. gymnaziální třídy) a exhortátor (tj. autor a přednášeč povzbudivých promluv ke studentům). Od roku 1713 do roku 1716 studoval na pražské teologické fakultě, přičemž dohlížel jako prezes na světské studenty ubytované v jezuitském konviktu. Rok 1717 strávil P. Šebestián Fridl v domě třetí probace (terciátu) při jičínské koleji TJ přípravou na slavné čtvrté sliby jezuitského profesora, jež složil až 2. ledna 1721 ve Vratislavi. Mezi tím působil jako profesor poetiky (5. gymnaziální třídy) a exhortátor na gymnáziu při profesním domě TJ u sv. Mikuláše na pražské Malé Straně a v letech 1719–1720 pobýval v Olomouci, kde vedl třídy poetiky a rétoriky (6. gymnaziální třídy), byl rovněž prezesem latinské kongregace (zbožného bratrstva) a katechetou při městském kostele sv. Mořice.

Svou univerzitní dráhu zahájil P. Šebestián Fridl na filozofické fakultě Leopoldiny, tj. jezuitské univerzity ve Vratislavi, kde zastával též povinnosti akademického kazatele. V letech 1724–1730 působil pater Fridl na pražské teologické fakultě – nejprve, a to do roku 1726, přednášel morální teologii, v letech 1727–1729 vedl přednášky z kontroverzní teologie a roku 1730 byl profesorem Pisma svatého, jako děkan stál v čele filozofické fakulty, byl prefektem humanitních studií, repetitorem a examinatorem kanovníckého práva, akademickým kazatelem a konzultorem. V roce 1725 vyšlo v Praze tiskem Fridlovo pojednání o Tomáši Akvinském, roku 1726 Fridl publikoval spisek oslavující neposkvrněné početí Panny Marie a roku 1729 nechal vytisknout panegyrické kázání na stejné téma, jež proslavil v pražském chrámu Panny Marie před Týnem. Od roku 1731 do roku 1735 řídil P. Šebestián Fridl jezuitský noviciát při brněnské řádové koleji a byl konzultorem dvou jejích rektorů – P. Jana Heilmana a P. Karla Scholtze, následujícího roku přednášel morální teologii na pražské teologické fakultě a jako prefekt pečoval o jezuitské humanitní školy.

Svůj první rektorský úřad zastával P. Šebestián Fridl od 6. prosince 1735 do května 1738 v jezuitské koleji v Telči. Po následující triennium, a to od 1. června 1738 do 14. ledna 1742, stál v čele jezuitské koleje a univerzity ve Vratislavi, zažil tu tedy vpád vojsk pruského krále Fridricha II. (1712–1786) do Slezska, doposud přínaležejícího k zemím Koruny české, dne 16. prosince 1740, prohlášení Vratislavi za neutrální město dne 3. ledna 1741, obsazení Vratislavi pruskou armádou dne 10. srpna 1741, hold slezských knížat, měst a stavů pruskému králi dne 7. listopadu 1741 a konečně i slavnostní vjezd protestantského monarchy do Vratislavi dne 3. ledna 1742 – nic z toho se

nemohlo rektoru Fridlovi v hloubi jeho římskokatolické duše zamlouvat. Po P. Šebestiánu Fridlovi řídilo vratislavskou jezuitskou kolej ještě dalších pět rektorů, ale univerzitní budova, postavená v letech 1728–1742 a pysníci se barokně okázalou Leopoldovou aulou z roku 1732 s freskami olomouckého malíře Jana Kryštofa Handkeho, sloužila jako vojenský lazaret, ubytovna válečných zajatců, věznice a stáje. Roku 1752 byla Leopoldina změněna na státní učiliště pro katolický klérus v Prusku; součástí české jezuitské provincie zůstalo Slezsko do roku 1755, kdy vznikla slezská provincie Tovaryšstva Ježíšova. Situace vysokého školství ve Vratislavi se zlepšila až v roce 1811 v důsledku sloučení vratislavské Leopoldiny s univerzitou Viadrina ve Frankfurtu nad Odrou – zrodilo se tak vysoké učení o pěti fakultách, nesoucí do konce 2. světové války název Schlesische Friedrich-Wilhelms-Universität zu Breslau a poté Uniwersytet Wrocławski.

▲ *Olomoucká univerzita vítá před jezuitským kostelem Panny Marie Sněžné olomouckého biskupa kardinála Františka Julia hraběte Troyera z Troyensteinu při jeho slavnostním vjezdu do Olomouce 26. srpna 1747. V popředí tři pedelové třímající univerzitní žezla (tj. žezlo rektorské, žezlo teologické fakulty a žezlo filozofické fakulty). Vpravo na podstavci se nachází biskupova busta, o podstavce je opřen Troyerův rodový erb položený na znaku olomouckého biskupství, na erb je umístěn Troyerův červený kardinálský klobouk s třapci. Detail rozměrné olejomalby (104×641 cm) z roku 1783, připisované okruhu moravského rokokového malíře Františka Vavřince Korompayho (1723–1779). Muzeum umění Olomouc, Arcidiecézní muzeum*

Vraťme se však k P. Šebestiánu Fridlovi, jenž byl v letech 1742–1743 opět novicmistrem (představeným domu první probace neboli noviciátu) a konzultorem jezuitské koleje v Brně, načež mu jezuitský provinciál P. Leopold Grim svěřil řízení jezuitské koleje na Novém Městě Pražském (od 30. června 1743 do září 1746) a pozici konzultora provincie.

Jak již bylo uvedeno výše, dne 30. října 1746 byl P. Šebestián Fridl promulgován rektorem koleje a univerzity TJ v Olomouci. Do doby Fridlova rektorátu spadají dvě významné události v historii města Olomouce i celé Moravy. Především se moravská diecéze dočkala po odchodu Jakuba Arnošta hraběte Lichtensteina z Castelcornu na arcibiskupský stolec do Salcburku nového biskupa v osobě Ferdinanda Julia hraběte Troyera z Troyensteinu (1698–1758), zvoleného olomouckou kapitulou biskupem 9. prosince 1745 a 16. dubna 1747 jmenovaného papežem Benediktem XIV. kardinálem. Teprve 26. srpna 1747 biskup kardinál Ferdinand

Julius hrabě Troyer z Troyensteinu slavnostně vjel do Olomouce. Ke své intronizaci si metropolita zakoupil ve Vídni – snad od hraběcího rodu Kinských – honosný kočár, vyrobený zřejmě v Paříži, posléze ve Vídni přestavěný a vyzdobený malbami s tematikou z antické mytologie (nyní je tento kočár součástí expozice Arcidiecézního muzea v Olomouci). Jménem univerzity uvítal biskupa její rektor, přičemž filozofická fakulta byla shromážděna u Nové věže (stojící do roku 1786 v Nožírské, nyní Denisově ulici) a teologická fakulta spolu s šesti hradiškými premonstráty a jedním profesorem práv obsadila prostranství naproti chrámu Panny Marie Sněžné a chrámové schodiště. Intronizace se uskutečnila v katedrále sv. Václava – pontifikální mši celebroidal světský biskup Otto Honorius hrabě z Ekghu a Hungersbachu, jmenovací papežskou bulu přečetl shromážděným kanovník a probošt u sv. Mořice František Rehoř hrabě Giannini a slavnostní oraci přednesl jezuitský profesor teologie a senior teologické fakulty P. Kryštof Neuenheim. Dne 28. srpna 1747 bylo „auditorium comicum“ jezuitské školní budovy (nyní rekonstruované pro účely depozitářů Vlastivědného muzea v Olomouci) počteno návštěvou biskupa kardinála Troyera i nobilitou obého pohlaví – vznešené publikum se dostavilo, aby shlédlo „actio solemnitas“, slavnostní divadelní představení.

Poznamenejme v této souvislosti, že Troyerovo působení na olomouckém biskupském stolci se neslo v duchu reformních snah označovaných jako janzenismus. Jednalo se především o zlepšení činnosti moravského kléru a náboženské výchovy – např. 12. prosince 1751 zakázal biskup kněžím účast na lovech (třežbaze byl sám vášnivý lovec a v beskydských lesích si nechal postavit lovecký zámek Trojerovice, nyníjší Trojanovice), na lesním puchu a pašování soli. Již roku 1747 vystoupil biskup Troyer proti exaltované barokní zbožnosti (především dlouhým poutím, veřejnému bičování při procesích apod.). Zatímco tzv. exemtní řády (vyňaté z pravomocí biskupů) – cisterciáky, benediktiny, premonstráty a maltéžské rytíře – prý Troyer „nenáviděl jako zvěř v lese“, o to více podporoval jezuitu, jejichž byl odchovancem, a po řadu let usiloval o svatořečení Jana Sarkandra (uskutečně až papežem Janem Pavlem II. při papežově návštěvě Olomouce roku 1995). Počátky této aktivity biskupa kardinála Troyera spadaly do olomouckého rektorátu P. Šebestiána Fridla, jenž ve svém rektorském diariu zaznamenal, že 25. června 1748 se k biskupovi dostavili děkan filozofické fakulty, představený větší latinské kongregace (zbožného bratrstva) a prokurátor jezuitské koleje (tj. jezuita pověřený zastupováním koleje vůči vnějšímu světu) jakožto archiáři koleje, aby podali svědectví o písemnostech v univerzitním archivu, týkajících se studií Jana Sarkandra na olomoucké univerzitě. Dne 4. července téhož roku pak rektor Fridl spolu s představenými olomouckých církevních řádů a dalšími preláty doprovázeli biskupa kardinála Troyera do kostela Panny Marie na Předhradí ke hrobu Jana Sarkandra a poté do sklepení bývalé městské věznice, kde byl Jan Sarkander mučen. (Kostel Panny Marie na Předhradí byl roku 1784 odsvěcen a roku 1839 demolován, ostatky Jana Sarkandra byly při odsvěcení kostela přeneseny zčásti do dómu sv. Václava, zčásti do kaple zřízené roku 1704 v prostorách bývalé městské věznice, barokně přestavěné roku 1724 a novobarokně přebudované v letech 1909–1912).

Prof. J. Fiala, CSc.

(Pokračování příště)

Soupis rektorů olomouckého vysokého učení najdete na webových stránkách UP www.upol.cz v oddíle O univerzitě/Historie a současnost.

Quo vadis UP... aneb Lze kvantitativními parametry hodnotit kvalitu?

Rádi bychom reagovali na seriál článků v *P. Grima*, „Děs a bída UP“, které byly otřeseny v pozdímnických číslech ŽUP. Naprosto souhlasíme s doc. Grimem, že s kvalitou absolventů UP není vše v úplném pořádku a že jednu z příčin lze spatřovat v její špatné kontrole a snad i v tom, že se vyžaduje záměrně s určitou nedůsledností. Kvalita studentů však je jistě odrazem kvality UP jako takové a je otázkou, jak změřit kvalitu sama sebe. Dovolujeme si uvést několik postřehů.

Předně: asi nemá smysl nadávat na studenty a vyčítat jim jejich špatné znalosti nebo nekvalitu. To je to nejjednodušší, co může pedagog udělat, ale kromě vynadávaní se tím nic nezmění. Jistě se najdou studenti pilní a chytří, stejně tak lajdáci či méně nadaní. Tak jsem myslel na jaře tohoto roku svou zmluku o gaussovském rozdělení, nebyl to pokus o nějaký matematický modeling (Z.Dvořák). Student sám o sobě nerozhodne, že chce být nekvalitní, ale je to spíše důsledek širších společenských norem a změn. Např. kvalitou středního školství, systémem financování vysokých škol, zebříčkem hodnot atd. Máme-li se opět vrátit k systému financování vysokých škol, ve většině případů platí, že univerzita žije z počtu absolventů. Chybí ale zpětná vazba, běžná v tržním prostředí, tedy měřítka kvality! Těžko si představíme továrnu, kde jsou dělníci placeni dle počtu vyrobených aut bez ohledu na to, zda se auta prodala nebo zda jezdí. Továrna bude prosperovat, když se budou auta dobře prodávat (to je fenomenologicky podmínka nutná, ne však postačující). Dlouhodobě však nebude jediným kritériem pro dobrou prodejnost aut jejich cena, ale např. také bezpečnost, technické vlastnosti, nízká poruchovost, servisní zázemí atd. Prosperující automobilka pak

může zaměstnat kvalitní dělníky i inženýry, kteří ještě zdokonalí žádoucí vlastnosti výrobků a roztočí se tak pozitivní spirála kvality. Paralelu bychom měli vidět v univerzitním vzdělávání – dlouhodobě nemůže být postačujícím kritériem kvality vyprodukovat hodně studentů nízké kvality, byť by takto zněla momentální povrchní společenská poptávka. Naopak by univerzity měly produkovat studenty (třeba signifikantně nižší množství), kteří se dobře uplatní na trhu práce, budou vyhledávanými a uznávanými odborníky a firmy či instituce je zaměstnají právě tak, že absolventum UP bude zárukou těchto vlastností. Takoví absolventi jsou pak garanci dlouhodobé a hluboké prosperity společnosti a její skutečné udržitelnosti. Rozhodně tedy nelze klást rovnítko mezi vzděláním společnosti a počet vysokých školních titulů v populaci. Analogicky s dobrou automobilkou by do dobré univerzity měly proudit větší peníze a univerzita by mohla zaměstnat dražší a lepší odborníky. Student si pak vybere univerzitu podle svých možností a plánů do budoucna, stejně jako zákazník auto. Toto je běžné v USA.

Hodnocení kvality obecně je v našem prostředí charakterizováno dvěma znaky. Za prvé tím, s kým nebo čím budeme UP srovnávat. Drtivá většina komparativních hodnocení se děje ve vztahu k univerzitám tuzemským. Tím pádem žijeme v prostředí determinovaném mantinely, v čem jsme lepší než Plzeň a v čem horší než Brno. Je zřejmé, že vhodným impulsem k vyplutí z těchto vod je srovnání se s univerzitami v Rakousku či Německu jako s tradičními sousedy, se slavnou Sorbonnou v Paříži či Oxfordem nebo Cambridge v Anglii a nebo s tzv. „Ivy League Universities“ v USA (Harvard, Princeton, UPenn, Cornell atd.). Opačným

pólem jsou pak univerzity v Rumunsku, Uzbekistánu nebo Bělorusku. Druhým atributem hodnocení kvality univerzity je snaha aplikovat sber kvantitativních informací pro hodnocení kvality. Toto někdy může stačit, ale někdy to může být zkázonosné. Asi s námi bude větší na pedagogů UP souhlasit, že jsme neustále taženi do vykazování počtu odučených hodin, absolventů, seminářů, impact faktorů, citačního indexu, počtu publikací, počtu konferencí, odučených let praxe atd. Tato čísla ale neříkají nic o kvalitě jednotlivce a kumulativně pak o UP. Jedná se tedy o prostě lineárně aditivní hodnocení, tj. čím je nějakého parametru více, tím lépe – což je ale cesta do pekel! Při sepisování tohoto příspěvku nás napadla paralela s fotoelektrickým efektem. Tento fyzikální jev, za který A. Einstein dostal Nobelovu cenu, říká, zjednodušeně, že jeden foton dopadající na pevný povrch je schopen vyrazit z atomu jeden elektron. Podmínkou úspěšnosti je, že má foton tzv. prahovou energii. Pokud tuto energii nemá, může na povrch dopadnout třeba tisíc fotonů a mohou tam dopadat nepřetržitě třeba celý rok, ale nevyrazí ani jeden elektron, byť by kumulativní energie těchto fotonů byla enormní. Vrátime-li se ke studentům: za rok 2006 vyprodukovala UP 3125 studentů. Zpětná tržní vazba by nám měla říci, kolik z těchto studentů našlo uplatnění resp. zaměstnání, které by bez absolvování UP nezískali. Závěrem bychom rádi vyjádřili přání, aby kvalita byla měřena rozumnými parametry a aby její měření a hodnocení vedlo k jejímu růstu ve prospěch nás všech a společnosti vůbec. Zastavme smrtící spirálu nekvality a pojďme roztočit spirálu prosperity!

Doc. Z. Dvořák a doc. M. Modrianský,
Ústav lékařské chemie a biochemie LF UP

Áčtyřku nebo počítač?

„Evaluace na STAGu je jasný propadák,“ zakončuje čtvrtý díl (ŽUP 17/č. 5, str. 8) svých polemik o děsu a bídě na UP doc. T. Grim a svým textem znovu opakuje (a kolikrát to ještě bude třeba?) otázku „vyváženého“ hodnocení výuky na naší univerzitě. Zároveň s tím nachází viníka neutěšeného stavu mj. ve formě, jakou „evaluace“ na UP probíhá, totiž elektronicky, přes počítač, přes STAG.

Ve snaze po „vyvážené“ žurnalistice považují za užitečné věnovat tématu malou poznámku. Ta by se dala lakonicky shrnout do krátkého souvětí: možnosti elektronických dotazníků nejsou ani zdaleka využívány tak, jak to systém umožňuje.

Ze STAGu lze kupř. během chvilky zjistit, kdo se již evaluace zúčastnil a kdo nikoliv, jinými slovy, není ani nejméně potíž mít stálý přehled o tom, kolik ze studentů daného ročníku, předmětu... již splnilo svou povinnost (viděno jinou optikou: využilo své právo). A to vše při zaručení maximální anonymity. Snadná kontrola návratnosti dotazníků tu tedy je...

Jsou tu však ještě jiná fakta – prakticky stejná verze dotazníků je totiž spouštěna již tři roky po sobě, tedy od té doby, co elektronickou evaluaci máme. A nejen to. Jde totiž v podstatě o sadu jakýchsi „demo“ otázek, které vývojáři systému STAG zaslali spíše na ukázkou. Že podle nich UP (ne)evaluuje a že za tři léta nebyla univerzita s to otázky změnit, upravit tak, aby odpovídaly potřebám na obou stranách, je pravděpodobně zásadnější než to, že evaluace neprobíhá formou „sevcaknutých áčtyřek“. Systém STAG je plně připraven na kvalitní evaluaci, na změnu či rozšíření sady otázek, ke kterým se studenti mohou vyjádřit, ale kupříkladu také na jemnější škálu variant odpovědí, než kterými studenty výuku hodnotí.

Takže jak to vlastně je? Nefunguje evaluace právě proto, že je elektronická, nebo prostě jen nefunguje, ač je elektronická (a tudíž i snadno dosažitelná mj. ze všech našich kolejí, které jsme v posledních letech úspěšně propojili optickými kabely, o velmi solidně vybavených počítačových učebnách nemluvě)? Rozvíjet úvahy tohoto druhu nám však již nepřísluší...

RNDr. H. Matochová, CVT, Mgr. R. Palašáček,
redakce tiskových a propagačních materiálů UP

Děs a bída UP pošesté – Za co akademické tituly a za co ne?

Motto:

Je třeba pracovat tak, aby člověk mohl ročně publikovat jeden kvalitní článek. Kvalitním myslím článek publikovaný v dobrém časopise, i když výjimky mohou existovat (nejdou ale příliš pravděpodobně). Za kvalitní považují časopisy s IF nad mediánem oboru, a nejlépe nad 25% kvantilem... Podle mého soudu posílá články do jiných časopisů je vyjádření toho, že práci, na níž jsou postaveny, považuje její autor za podprůměrnou; a podprůměrnou práci nemá celkem cenu dělat, natož pak publikovat, ať už si člověk myslí o impact factorech cokoliv.

T. Herben: Etuda k hodnocení vědecké práce. <http://www.natur.cuni.cz/~herben/index.html>

Kritéria pro udělování akademických titulů na PFF UP jsou zřejmá na webu, a jsou tedy veřejnou ostudou všech pracovníků (PřF) UP (ŽUP 17/č. 6, str. 8). Kvantitativně mohla být takto nastavena jen proto, aby prošel úplně každý uchazeč (což je hanba), nebo je nastaven někdo, kdo o publikování ve vědě ví pramálo (což je také hanba). Takto truchlivý stav je třeba co nejdříve napravit. Domnívám se, že v podkladech pro zahájení habilitačních a profesorských řízení by měly být explicitně uvedeny následující požadavky na vědecký výkon uchazeče (pedagogický zde diskutovat nebudu, ač je stejně důležitý). Zavedení takového nebo podobného systému by umožnilo lépe oddělit zrno od plev a ušetřit by čas uchazečům, oponentům i komisím (nejen díky tomu, že většinu zmiňovaných parametrů zjistíte na WoS za pár minut). Za požadavkem uvádím stručně zdůvodnění.

„**Souhrn:** uveďte v přehledné tabulce 10 svých nejzásadnějších prací a ke každé udejte formu článku, jeho délku, IF časopisu, počet citací, průměrný počet citací článku za rok, počet spoluautorů a kolikátým jste spoluautorem.“ Smyslem tabulky je poskytnout komisi přehledný souhrn publikačního výkonu uchazeče. Detailnější informace by pak komise měla najít v příloze „Přehled činnosti“, která je v současné formě na UP vyhovující.

„**Počet článků:** uveďte 10 svých prací, které pokládáte za nejvýznamnější.“ Pokud se takový soubor bude sestávat např. z deseti článků v jednom časopise, nesvědčí to o publikačních schopnostech, ale známostech. Pokud bude článků třeba jen pět, byť v sebelepších časopisech, na udělení společensky uznávaného titulu to nestačí. Naopak současný systém, kdy se uvádějí snad i abstrakty, může – třeba jen podvědomě – vzbudit v komisi dojem, že uchazeč je úspěšný, protože je to grafoman (kvantita je však irrelevantní a proč by se měly tolerovat tlustospisy plné

balastu?). Takový tlak na relativně menší počet špičkových článků, místo na tradiční kvantitu zahrnující nevyhnutelně i ne-kvalitu, by snad snížil i riziko, že „se utopíme pod horama popindaného papíru“, jak přesně poznamenal kolega z Jihočeské univerzity. Další výhody: oponenti se nemusí prokousávat tlustospisy (což stejně většinou nedělají, ale v posudku to nebývá zvykem přiznat). Jediná nevýhoda: kvalitu práce nelze hodnotit podle tloušťky posuvným měřidlem.

„**Forma článku:** uveďte u každého článku, zda jde o článek typu invited review, review, original paper (= full paper, research paper), short note, commentary.“ Je zcela zřejmé, že „invited review“ má zdaleka nejvyšší cenu, protože jen skutečným osobnostem a prvotním výzkumníkům se takové cti dostane. Naopak „abstract“ (i ten se na WoS občas objeví) nemá hodnotu vůbec žádnou a není divu, že abstrakty se ve slušných časopisech ani necitují (často je to redakci časopisu i explicitně zakázáno, neboť abstrakty nejsou plnohodnotné publikace – téměř nikdy neprocházejí recenzním řízením a neobsahují dostatek informací na to, aby bylo možné studii nezávisle zopakovat). Značný rozdíl je však i mezi „original article“ a „short note“, ale to snad není třeba blíže komentovat. WoS dokonce zahrnuje eseje (např. z časopisu *Natural history*), knižní recenze, dopisy čtenářů a podobné texty s malou výpovědní hodnotou pro hodnocení vědecké erudice uchazeče. Nadšený pohled na publikační výstup některých zdánlivě publikačně úspěšných jedinců rychle odezní, když se podíváme na to nejzásadnější – „original articles“ a „reviews“.

„**Délka článku:** uveďte počet stran článku do přehledné tabulky.“ Někteří autoři (ale vliv mají i oborové zvyklosti) mají tendenci „rozsekát“ výsledky na mnoho krátkých článků, jini zas raději publikují rozsáhlé práce, kde se pohromadě testuje řada hypotéz. Za takové

Dokončení na str. 8

5. ŘÍJNA–30. LISTOPADU

Desátka. Výstava studentů KVV, chodba u fotoateléru.

22. ŘÍJNA–16. LISTOPADU

Sanghaj. Výstava fotografií. Galerie Zbrojnice.

3. LISTOPADU

3. setkání pacientek s Turnerovým syndromem. Vzdělávací akce. UC UP.

5. LISTOPADU

Mgr. F. Pluháček, Ph.D.: Zrakové klamy. Přednáška v rámci Týdne vědy v Olomouci. Zasedací místnost Děkanátu PŘF UP (tř. Svobody 26), 16 hod.

O. Liška, poslanec PS PČR a J. Závěšický z IIPS MU: Evropská bezpečnost a zájmy ČR: role NATO, EU a USA na příkladu radarové základny v ČR. Katedra politologie FF UP (Křížkovského 12), učebna 224, 17 hod.

RNDr. P. Schovánek, Mgr. M. Pech: Kosmické záření, Auger. Týden vědy v Olomouci. RCO, sál Centaurus, 18 hod.

Hudební večer. Koncert studentů KHV PdF UP a studentů KHV PdF MU. UC UP, Kaple Božího Těla, 18 hod.

Půvab čínských zahrad. Přednáška. VU (Křížkovského 10), 19 hod.

Mladí tvůrci – M. Koszałka: Polacy, polacy. Filmová projekce za účasti autora. UC UP, Filmový sál, 19 hod.

5.–8. LISTOPADU

Tanečně-pohybový workshop. Pohybový workshop. Divadlo Konvíkt.

6. LISTOPADU

Doc. J. Kühn, Ph.D. (PřF UP): On the structure of linearly ordered pseudo BCK-algebras. Seminář z univerzální algebry a uspořádaných množin. PřF UP (Tomkova 40), posluchárna č. 301, 13 hod.

6. LISTOPADU

RNDr. M. Kubala, Ph. D.: Barevné hry se světlem a jejich využití ke studiu biomolekul. Týden vědy v Olomouci. Děkanát PřF (tř. Svobody 26), zasedací místnost, 16 hod.

Prof. M. Dušek, Dr.: Kvantová kryptografie. Týden vědy v Olomouci. RCO, sál Centaurus, 18 hod.

Jeden svět, jeden sen, Olympijské hry Peking 2008. Přednáška. VU, 19 hod.

7. LISTOPADU

Dr. T. Tatusiński: Počítačové hry v matematice. Didaktický seminář, PdF UP (Žižkovo nám. 5), Katedra matematiky, posluchárna P25, 14 hod.

Ing. D. Milde, Ph.D.: Využití světla v analytické chemii. Týden vědy v Olomouci. PřF UP, Děkanát (tř. Svobody 26), zasedací místnost 16 hod.

Podvečer komorní a souborové hry. Studenti KHV PdF UP a jejich hosté. UC UP, Kaple Božího Těla, 18.30 hod.

Tajemství čínské kuchyně. VU, 19 hod.

Beastie Boys, 50 Kamer a 40 tisíc očí. Filmový klub. Filmový sál, 20 hod.

8. LISTOPADU

Mgr. H. Lapšanská: Laserové technologie. Týden vědy v Olomouci. Společná laboratoř optiky UP a fyzikálního ústavu AV ČR (tř. 17. listopadu 50a), učebna č. 51, 16 hod.

Adjusting the Coursebook / Glamour of Grammar. Semináře pro učitele ŠŠ. BC KUP, 15–18 hod.

RNDr. J. Ponec, CSc.: O barvě. Týden vědy v Olomouci. Děkanát PřF (tř. Svobody 26), zasedací místnost, 18 hod.

8.–9. LISTOPADU

Konference praktických psychiatrů. RCO.

8.–30. LISTOPADU

Grafika 1. Tvorba studentů Ateliéru grafiky AVU v Praze. Vernisáž 8. 11. v 16 hod. v UC UP, přízemí vpravo.

9. LISTOPADU

RNDr. J. Ponec, CSc.: Digitální fotografie. Týden vědy v Olomouci. Děkanát PřF (tř. Svobody 26), zasedací místnost, 16 hod.

Maratón čínského filmu. U1 (Křížkovského 8).

6. pracovní konference III. interní kliniky. RCO.

-red-

Děs a bída UP poštěstě...

situace říká samotný počet článků o vědecké výkonnosti autora málo. Kromě toho se (dokonce i v jednom časopise!) může stát, že short note je delší než original article – proto je dobré mít informaci nejen o typu článku, ale i jeho délce. Jenže na méně stránkách lze často říci více, než? Někdy ano, ale bývá to často právě naopak. Recenzenti i editoři dnes vyvíjejí silný tlak na maximální stručnost, takže délka článku by měla obecně souznít s tím, kolik důležitého toho má autor k sdělení. Solidní časopisy dají velký prostor jen zásadním pracím.

„IF časopisu: uveďte průměrné IF časopisu za posledních pět let a/nebo pořadí časopisu v IF uvnitř oboru.“ Proč průměrné IF? Hodnota IF i pořadí časopisů mezi roky značně fluktuují. Proč uvnitř oboru? Molekulární časopis s IF 1.5 je periodikum okrajového významu (= málokdo je cituje). Ornitologický časopis s IF 1.5 je na opakném konci oborového žebříčku (v dlouhodobém průměru nemá žádný ornitologický časopis vyšší IF). Pokud by seznam prací obsahoval jen články z časopisů, které jsou podle IF pod mediánem oboru, tj. ve spodní polovině v rámci oboru, a nejsou nadprůměrně citované, nemělo by být řízení vůbec zahájeno. Samozřejmě je nesnadné vymezit hranice oborů, které se nevyhnutelně překrývají, ale to neznamená, že se většina odborníků neshodne na tom, který časopis je dobrý a který nikoli. Zatím jsem se opravdu nesetkal s tím, že by badatel, který v určitém oboru něco znamená, považoval časopis nacházející se v impaktivním „přízemí“ za dobrý.

„Citovanost: uveďte u každého článku seznam prací, které jej citují, a dále celkový počet citací po odečtení všech autocitací a všech citací spoluautorů dané práce. Citovanost by měla být přiměřena věku uchazeče, ale absolutní minimum je 30 pro habilitaci a 100 pro profesuru neohledně na věk uchazeče.“ Vědecké práce, kterou nikdo dlouhodobě necituje, je bezcenná. Málo citovaná práce je nezajímavá, nebo

opakuje známé „pravdy“, nebo není dost kvalitně zpracovaná. Někteří zdánlivě úspěšní badatelé jsou publikační nuly, což je míněno doslovně – odečtete-li autocitace a spoluautorské citace, nezůstane (téměř) nic. Méně snadno cititelný problém jsou „citační bratrstva“, ty však lze odhalit pohledem na seznam prací, které uchazečovy články citují. Pokud je půlka – z třeba i mnoha – citací od jednoho kolegy, není uchazeč zas taková hvězda (narodil od citací rovnoměrně „dodaných“ od mnoha autorů). Pokud se třeba uchazeč domnívá, že je hvězda, ale na nasbírání tolika citací měl málo času, 30 citací se jistě do roku či dvou objeví.

„Průměrná citovanost: uveďte průměrný počet citací daného článku od roku, kdy vyšel, po rok odevzdání práce.“ Dva články, oba citované řekněme desetkrát, jsou velmi rozdílné kvality, pokud byl jeden publikován před třemi lety zatímco druhý před třemi desítkami let – první je vynikající, druhý slabota. Totéž samozřejmě platí pro citovanost a další kvantitativní kritéria hodnocení uchazečů – třicetiletý uchazeč v zelené biologii s řekněme půl stem citací je poměrně úspěšný a tedy přijatelný, naopak čtyřicetiletý s podobným počtem citací je vědecky nevykonný a tudíž nepřijatelný. Jinými slovy, totožný publikační výkon by měl vést k různým výsledkům řízení, pokud je jednomu uchazeči např. 25 a druhému 52 let.

„Počet spoluautorů: uveďte v tabulce, kolik je pod ním podepsáno celkem spoluautorů.“ Autorství je vzácná a těžko dělitelná věc. Každý článek stojí na nápadu a jeden nápad zpravidla nenapadne několik lidí najednou. Navíc ve dvou se to lépe táhne a co teprve v šesti. Každý, kdo psal články jak sám, tak se spoluautory, dobře ví, že dokončit rukopis už jen ve dvou je mnohem snadnější než bez pomoci spoluautora/ů. Při troše zjednodušení existují dva přístupy k vědecké práci: 1. rozdělit práci (např. terénní sběr dat, analýza záznamů, statistické zpracování dat, psaní článku atd.) mezi více spolupracovníky; 2. udělat vše sám. Je

Dokončení ze str. 7
jasné, že ti, kdo jdou první cestou, musí vyprodukovat mnohonásobně více článků než ti druzí, a je třeba to vzít v úvahu, má-li být přidělování titulů spravedlivé. Proto by se měl příspěvek každého článku každému autorovi vydělit počtem autorů onoho článku.

„Pořadí mezi spoluautory: uveďte v tabulce, kolikátým jste autorem dané práce.“ Podle některých názorů by se měly brát v úvahu jen články, kde je uchazeč prvním (resp. jediným) autorem. Podle jiných názorů by se měl počítat jen autor první a poslední, tedy zpravidla student a vedoucí výzkumného týmu. Zde bych nebyl tak přísný – v mnoha oborech už dnes prakticky nelze pracovat bez cizí pomoci. Na druhé straně si myslím, že uchazeč, který nemá články, na nichž je prvním autorem, je zcela nepřijatelný bez ohledu na počet článků i citací. Šéfové týmů mohou těžko co namítat: 1. díky týmové práci produkují mnohem více, než kdyby pracovali sami; 2. pokud mají stále nové nápady (tedy to, co je na každé práci to zdaleka nejdůležitější) a článek sepsali, mají být uvedeni jako první a 3. šéfem týmu by se měl stát jenom člověk, který už „má něco za sebou“ – a to něco jsou jeho vlastní publikace, které dokazují, že je schopen samostatně vědecké práce.

„Počet publikací se studenty: uveďte úplný seznam článků, které jste publikovali/a se svými studenty.“ Tento požadavek stojí na hranici mezi pedagogickou a badatelskou částí pracovní náplně vysokoškolského pedagoga a zdůrazňuje tak jejich „nedělitelnou jednotu“.

Uvedené požadavky je třeba brát jako minimální, tj. jako nutné, ale nikoli postačující. Jinými slovy – osoby tyto požadavky nespĺňující by vůbec neměly být brány v úvahu. Až u těch, co minimální požadavky naplňují, by měli oponenti a komise zhodnotit práci uchazeče a udělení titulu doporučit, nebo odmítnout.

Doc. T. Grim, Katedra zoologie a Ornitologická laboratoř PřF UP